

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PEDRO CRUZ VILLALÓN IŠVADA,
pateikta 2012 m. kovo 29 d.¹

Byla C-616/10

**Solvay SA
prieš**

Honeywell Fluorine Products Europe BV, Honeywell Belgium NV, Honeywell Europe NV

(Rechtbank's-Gravenhage (Nyderlandai) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Jurisdikcija ir teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — Ieškinys dėl Europos patento pažeidimo — Specialioji ir išimtinė jurisdikcija — 6 straipsnio 1 punktą — Atsakovų daugėtas — 22 straipsnio 4 punktą — Patento galiojimo ginčijimas — 31 straipsnis — Laikinosios ar apsaugos priemonės“

1. *Rechtbank's-Gravenhage* (Hagos apylinkės teismas, Nyderlandai), kuriame pareikšti keli ieškiniai dėl Europos patento pažeidimo įvairiose valstybėse narėse įsteigtoms bendrovėms ir su jais susijęs prašymas taikyti laikinąją apsaugos priemonę – uždrausti keliose valstybėse narėse vykdomą pažeidimą, pateikė Teisingumo Teismui kelis prejudicinius klausimus dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo² taikymo sprendžiant su intelektinės nuosavybės teisėmis susijusius ginčus.

2. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo labai konkrečiai suformuluotais klausimais³ apibendrinamos kelios iš pagrindinių problemų⁴, kurias kelia šio reglamento taikymas sprendžiant ginčus su tarptautiniu elementu, susijusius su Europos patentais⁵, ir Teisingumo Teismui suteikiama proga patikslinti svarbiausius savo sprendimus, priimtus šioje srityje dėl Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto⁶, 22 straipsnio 4 punkto⁷ ir 31 straipsnio⁸.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42.

3 — Be to, šie klausimai buvo pateikti praėjus vos kuriam laikui po to, kai Europos Komisija paskelbė 2010 m. gruodžio 14 d. Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (nauja redakcija) (COM(2010) 748 galutinis, toliau – pasiūlymas nauja redakcija išdėstyti Reglamentą Nr. 44/2001). Dėl šio pasiūlymo analizės žr. C. Heinze „Choice of Court Agreements, Coordination of Proceedings and Provisional Measures in the Reform of the Brussels I Regulation“, *Rechts Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht*, 75 t., 2011, p. 581.

4 — Problemos, kurias nurodė Komisija savo 2009 m. balandžio 21 d. Ataskaitoje Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl Reglamento Nr. 44/2001 taikymo (COM(2009) 174 galutinis, 3.4 punktą). Taip pat žr. 2009 m. balandžio 21 d. Žaliąją knygą dėl Reglamento Nr. 44/2001 peržiūros (COM(2009) 175 galutinis, 4 ir 6 punktai) ir 2010 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Reglamento Nr. 44/2001 įgyvendinimo ir peržiūros (OL C 308 E, 2011, p. 36, 22 punktą).

5 — Žr., be kita ko, D. Fernández Arroyo „Compétence exclusive et compétence exorbitante dans les relations privées internationales“, RCADI, 323 t., 2006, pirmiausia p. 95, 80 ir paskesni punktai; S. Leible ir A. Ohly (leid.) „Intellectual Property and Private International Law“, Mohr Siebeck, 2009; M. Schauwecker „Extraterritoriale Patentverletzungsjurisdiktion – Die internationale Zuständigkeit der Gerichte außerhalb des Patenterteilungsstaates für Verletzungsverfahren“, Carl Heymanns Verlag, 2009; C. Nourissat ir E. Treppoz „Droit international privé et propriété intellectuelle – Un nouveau cadre pour de nouvelles stratégies“, Lamy, Axe Droit, 2010; M. Winkler „Die internationale Zuständigkeit für Patentverletzungsstreitigkeiten“, Peter Lang, 2011.

6 — 2006 m. liepos 13 d. Sprendimas *Roche Nederland ir kt.* (C-539/03, Rink. p. I-6535).

7 — 2006 m. liepos 13 d. Sprendimas *GAT* (C-4/03, Rink. p. I-6509).

8 — 1998 m. lapkričio 17 d. Sprendimas *Van Uden* (C-391/95, Rink. p. I-7091).

I – Teisinis pagrindas

3. Pagal Reglamento Nr. 44/2001 3 straipsnį ir, nukrypstant nuo šio reglamento 2 straipsnyje nustatyto principo, valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos kitos valstybės narės teismuose gali būti keliamos tik pagal minėto reglamento 5–24 straipsniuose nustatytas taisyklės.

4. Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnyje nustatyta, kad valstybėje narėje gyvenančiam asmeniui byla kitoje valstybėje narėje gali būti iškelta:

„<...>

- 1) kai minėtas asmuo yra vienas iš atsakovų, teismuose pagal bet kurio iš jų nuolatinę gyvenamąją vietą, jeigu reikalavimai yra taip glaudžiai susiję, kad yra tikslinga juos nagrinėti ir spręsti visus iš karto, siekiant išvengti atskirų teismo procesų metu priimtų sprendimų nesuderinamumo;

<...>.“

5. Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnyje nurodyta:

„Toliau išvardyti teismai turi išimtinę jurisdikciją, neatsižvelgiant į nuolatinę gyvenamąją vietą:

<...>

- 4) teismo procesuose, susijusiuose su patentų, prekės ženklų, dizainų arba kitų panašių teisių registracija arba galiojimu, kurias reikalaujama deponuoti arba registruoti, valstybės narės, kurioje buvo kreiptasi dėl deponavimo arba registravimo, deponavimas arba registravimas buvo atliktas arba pagal Bendrijos dokumento arba tarptautinės konvencijos sąlygas yra laikomas atliktu, teismuose.

Nepažeidžiant Europos patentų biuro jurisdikcijos, pagal 1973 m. spalio 5 d. Miunchene pasirašytą Europos patentų išdavimo konvenciją [(toliau – Miuncheno konvencija)], kiekvienos valstybės narės teismai turi išimtinę jurisdikciją, neatsižvelgiant į nuolatinę gyvenamąją vietą, teismo procesuose, susijusiuose su bet kurio tai valstybei išduoto Europos patento registravimu arba galiojimu;

<...>.“

6. Galiausiai Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnyje nustatyta:

„Prašymas dėl laikinųjų, įskaitant ir apsaugos, priemonių, kurias numato tos valstybės [numato valstybės narės] įstatymas, taikymo gali būti paduotas [šios] valstybės narės teismui, net jeigu pagal šį Reglamentą kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės.“

II – Faktinės pagrindinės bylos aplinkybės

7. Belgijoje įsteigta įmonė *Solvay SA*, Europos patento EP 0 858 440, galiojančio įvairiose valstybėse narėse⁹, savininkė, 2009 m. kovo 6 d. Nyderlanduose, *Rechtbank's-Gravenhage*, pareiškė ieškinį dėl pažeidimo¹⁰, susijusį su įvairiomis nacionalinėmis minėto patento dalimis, pirmiausia trims bendrovėms, įsteigtoms dviejose skirtingose valstybėse narėse: *Honeywell Fluorine Products Europe BV*, įsteigta Nyderlanduose, taip pat *Honeywell Belgium NV* ir *Honeywell Europe NV*, įsteigtoms Belgijoje¹¹, nes jos prekiaavo *Honeywell International Inc.* pagaminta preke (HFC-245), identiška prekei, kuri saugoma minėtu patentu.

8. Vykstant minėtam procesui *Solvay SA* 2009 m. gruodžio 9 d. pareiškė tarpinį reikalavimą atsakovėms pagrindinėje byloje prašydama taikyti laikinąją apsaugos priemonę – uždrausti keliose valstybėse narėse vykdomą teisių pažeidimą, kol nagrinėjama pagrindinė byla¹².

9. Kadangi vykstant tarpiniam procesui atsakovės pagrindinėje byloje teigė, kad nacionalinės aptariamo patento dalys negalioja, tačiau nepareiškė ieškinio dėl negaliojimo ir net nepranešė, kad rengiasi pareikšti tokį ieškinį, taip pat neginčijo Nyderlandų teismo, į kurį kreiptasi, jurisdikcijos priimti sprendimą tiek pagrindinėje byloje, tiek tarpiniame procese, *Rechtbank's-Gravenhage* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą, susijusį su Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto išaiškinimu, ir kelis prejudicinius klausimus, susijusius su Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 4 punktu ir 31 straipsniu.

III – Prejudiciniai klausimai

10. *Rechtbank's-Gravenhage* pateikti prejudiciniai klausimai suformuluoti taip:

„1. Dėl Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto:

Ar tokiu atveju, kai dvi arba daugiau bendrovių iš skirtingų valstybių narių vienos iš šių valstybių narių teisme nagrinėjamoje byloje kiekviena atskirai kaltinamos pažeidusios tą pačią nacionalinę Europos patento, kuris galioja kitoje valstybėje narėje, dalį, nes atliko draudžiamus veiksmus tos pačios prekės atžvilgiu, egzistuoja atskiruose procesuose priimtų „sprendimų nesuderinamumo“ galimybė, kaip tai suprantama pagal [šio] reglamento 6 straipsnio 1 punktą?

2. Dėl Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 4 dalies:

a) Ar [šio] reglamento 22 straipsnio 4 punktas taikytinas priimant sprendimą dėl užsienio patentu grindžiamos laikinosios priemonės (kaip antai laikinas keliose valstybėse narėse taikomas pažeidimo draudimas), kai atsakovė tvirtina, kad užsienio patentas, kuriuo remiamasi, negalioja, kartu atsižvelgiant į tai, jog teismas šiuo atveju nepriima galutinio sprendimo dėl patento galiojimo, bet įvertina, kaip šiuo atveju nuspręstą pagal [minėto] reglamento 22 straipsnio 4 dalį kompetentingas teismas, o prašymas taikyti laikinąją priemonę – pažeidimo draudimą – atmetamas, jei egzistuoja pagrįsta, pakankamai reali tikimybė, kad kompetentingas teismas panaikintų nagrinėjamą patentą?

9 — Nagrinėjamu atveju – Danijoje, Airijoje, Graikijoje, Liuksemburge, Austrijoje, Portugalijoje, Suomijoje ir Švedijoje. Pridurtina – Lichtenšteine ir Šveicarijoje.

10 — Toliau – pagrindinis ieškinyš arba pagrindinė byla.

11 — Toliau bendrai – atsakovės pagrindinėje byloje.

12 — Toliau – tarpinis procesas.

- b) Ar galimybei taikyti reglamento [Nr. 44/2001] 22 straipsnio 4 punktą tokioje byloje, kaip aprašytoji antrajame klausime, taikomi tokie prieštaravimo dėl galiojimo formos reikalavimai, kad minėtas punktas taikomas tik tokiu atveju, kai pagal [šio] reglamento 22 straipsnio 4 punktą kompetentingam teismui jau pateiktas arba per teismo nustatytą terminą bus pateiktas ieškinys dėl negaliojimo ir kad patento savininkas bet kuriuo atveju buvo iškviestas arba bus kviečiamas į teismą, ar vis dėlto pakanka vien pateikti prieštaravimą dėl galiojimo, ir, jei taip, ar tuomet šiam prieštaravimui taikomi tokie turinio reikalavimai, kad jis turi būti pakankamai pagrįstas ir (arba) šio prieštaravimo pareiškimas neturi būti laikomas piktnaudžiavimu procesu?
- c) Jei į [pirmąjį klausimą] būtų atsakyta teigiamai, ar tokioje byloje, kaip aprašyta pirmajame klausime, pateikus prieštaravimą dėl galiojimo, teismas išlieka kompetentingas nagrinėti ieškinį dėl pažeidimo ir atsiranda tokios pasekmės, kad (ieškovui pageidaujant) bylos dėl pažeidimo nagrinėjimas sustabdomas, kol pagal reglamento [Nr. 44/2001] 22 straipsnio 4 punktą kompetentingas teismas priims sprendimą dėl nagrinėjamo patento nacionalinės dalies galiojimo, arba kad ieškinys atmestinas, nes negalima nuspręsti dėl sprendimui priimti svarbaus prieštaravimo, ar vis dėlto pateikus prieštaravimą dėl galiojimo teismas praranda jurisdikciją nagrinėti ir patį ieškinį dėl pažeidimo?
- d) Jei į [pirmąjį klausimą] būtų atsakyta teigiamai, ar savo jurisdikciją priimti sprendimą dėl prašymo taikyti laikinąją priemonę, grindžiamą užsienio patentu (kaip antai keliose valstybėse taikomas pažeidimo draudimas), dėl kurio pateiktas prieštaravimas dėl šio patento galiojimo, arba (jei būtų nuspręsta, kad reglamento [Nr. 44/2001] 22 straipsnio 4 punkto taikymas neturi įtakos *Rechtbank* kompetencijai nagrinėti ieškinį dėl pažeidimo) savo jurisdikciją priimti sprendimą dėl prieštaravimo dėl užsienio patento galiojimo nacionalinis teismas gali kildinti iš minėto reglamento 31 straipsnio?
- e) Jei į ketvirtąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, kokie faktai ar aplinkybės reikalingi, kad būtų galima pripažinti, jog egzistuoja [minėto] Sprendimo *Van Uden* 40 punkte minima reali sąsaja tarp prašomų taikyti priemonių dalyko ir Susitariančiosios Valstybės teismo, į kurį kreiptasi, teritorinės jurisdikcijos?“

11. Ieškovė ir atsakovės pagrindinėje byloje, Vokietijos Federacinė Respublika, Graikijos Respublika, Ispanijos Karalystė ir Komisija pateikė rašytines pastabas. *Solvay SA* ir *Honeywell Fluorine Products Europe BV* atstovai, taip pat Ispanijos Karalystės ir Komisijos atstovai buvo išklausti 2011 m. lapkričio 30 d. vykusiame teismo posėdyje.

IV – Vertinimas

12. Pirmiausia primintina, kad, kiek tai susiję su santykiais tarp valstybių narių¹³, Reglamentu Nr. 44/2001 pakeitus 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo¹⁴, Teisingumo Teismo pateiktas šios konvencijos išaiškinimas galioja ir minėtam reglamentui, kai jo ir Briuselio konvencijos nuostatas galima laikyti lygiavertėmis¹⁵. Be to, iš Reglamento Nr. 44/2001 matyti, kad aiškinant Briuselio konvenciją ir minėtą reglamentą reikia užtikrinti tęstinumą.

13 — Dėl Danijos Karalystės žr. 2005 m. spalio 19 d. Briuselyje pasirašytą Europos bendrijos ir Danijos Karalystės susitarimą dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 299, p. 62).

14 — OL L 299, 1972, p. 32, toliau – Briuselio konvencija.

15 — Žr., be kita ko, 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *German Graphics Graphische Maschinen* (C-292/08, Rink. p. I-8421, 27 punktas) ir 2011 m. spalio 18 d. Sprendimą *Realchemie Nederland* (C-406/09, Rink. p. I-9773, 38 punktas).

A – Dėl pagrindinės bylos ir Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto aiškinimo

13. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės klausia, ar gali prisiimti jurisdikciją remdamasis Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktu. Konkrečiai kalbant, jis siekia išsiaiškinti, ar atsižvelgiant į tai, kad jame yra pareikšti ieškiniai, susiję su Nyderlanduose įsteigta įmone ir dviem Belgijoje įsteigtomis įmonėmis, kyla nesuderinamų sprendimų priėmimo rizika, kuria būtų pateisinama jo jurisdikcija pagal minėtą nuostatą.

14. Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkte numatyta galimybė ieškovui pareikšti ieškinius keliems atsakovams vieno iš jų nuolatinės gyvenamosios vietos teisme su sąlyga, kad šie ieškiniai būtų taip glaudžiai susiję, jog būtų tikslinga juos nagrinėti ir priimti dėl jų sprendimą kartu, siekiant išvengti nesuderinamų sprendimų, galimų nagrinėjant šiuos ieškinius atskirai¹⁶.

15. Sąsajos tarp ieškinių reikalavimą Teisingumo Teismas nustatė išaiškinęs Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktą¹⁷, ir šis reikalavimas vėliau buvo įtvirtintas Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto redakcijoje¹⁸ siekiant išvengti, kad atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismų jurisdikcijos principo išimtis negalėtų paneigti paties šio principo buvimo.

16. Teisingumo Teismas taip pat patikslino, jog tam, kad sprendimus būtų galima laikyti vienas kitam prieštaraujančiais, nepakanka, kad ginčas būtų išspręstas skirtingai. Dar reikia, kad šis skirtumas būtų esant tokiai pačiai faktinei ir teisinei situacijai¹⁹.

17. Be to, būtent nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, turi įvertinti, ar yra sąsaja tarp skirtingų jame pareikštų ieškinių, t. y. nesuderinamų sprendimų rizika, jeigu minėti ieškiniai būtų nagrinėjami atskirai²⁰.

18. Tačiau minėtame Sprendime *Roche Nederland ir kt.* Teisingumo Teismas nusprendė, kad keliose valstybėse narėse vienu metu pareikšti ieškiniai dėl pažeidimo, kurie pagal Miuncheno konvencijos 64 straipsnio 3 dalį turi būti nagrinėjami atsižvelgiant į kiekvienoje valstybėje galiojančius nacionalinės teisės aktus²¹, nėra pareikšti esant tokiai pačiai teisinei situacijai²², todėl galimi skirtingi sprendimai neturi būti laikomi vienas kitam prieštaraujančiais²³.

19. Kitaip tariant, atrodo, kad iš esmės Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto sąlygos negali būti įvykdytos, jeigu ieškiniai dėl pažeidimo yra susiję su Europos patentu.

16 — 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Kalfelis* (189/87, Rink. p. 5565, 12 punktas), 1998 m. spalio 27 d. Sprendimas *Réunion européenne ir kt.* (C-51/97, Rink. p. I-6511, 48 punktas) ir minėto Sprendimo *Roche Nederland ir kt.* 20 punktas.

17 — Minėto Sprendimo *Kalfelis* 12 punktas.

18 — Kaip priminė Teisingumo Teismas minėto Sprendimo *Roche Nederland ir kt.* 21 punkte.

19 — Minėto Sprendimo *Roche Nederland ir kt.* 26 punktas, 2007 m. spalio 11 d. Sprendimas *Freeport* (C-98/06, Rink. p. I-8319, 40 punktas) ir 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimas *Painer* (C-145/10, Rink. p. I-12533, 79 punktas).

20 — Minėti sprendimai *Freeport* (41 punktas) ir *Painer* (83 punktas).

21 — 30 punktas.

22 — 31 punktas.

23 — 32 ir 35 punktai.

20. Sprendime *Roche Nederland ir kt.* įtvirtinta Teisingumo Teismo praktika šiuo atžvilgiu buvo smarkiai kritikuota²⁴, nes pagal ją labai susiaurinama Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto taikymo sritis²⁵ pramoninės nuosavybės bylose²⁶. Labai paplitusi nuomonė²⁷, kad remiantis minėta teismo praktika sumažėja Europos patento savininkų apsauga²⁸, be to, ši praktika nesuderinama su Miuncheno konvencijos 69 straipsniu²⁹.

21. Vadinas, darytina išvada, kad šioje byloje iškilęs klausimas galiausiai reiškia, jog reikia nuspręsti, ar Sprendime *Roche Nederland ir kt.* įtvirtinta teismo praktika taikytina ir toliau, ar keistina?

22. Aš taip nemanau. Man atrodo, kad, kaip teigia Vokietijos Federacinė Respublika, Ispanijos Karalystė ir Komisija, galimas ir lankstesnis požiūris, pagal kurį atsargiai apribojama Sprendime *Roche Nederland ir kt.* įtvirtintos teismo praktikos taikymo sritis.

23. Iš tikrųjų pagrindinėje byloje aptariama teisinė padėtis skiriasi nuo byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Roche Nederland ir kt.*, aptariamoms teisinėms padėtim, nes atsakovės pagrindinėje byloje, įsteigtos Nyderlanduose ir Belgijoje, kiekviena atskirai kaltinamos tuo, kad prekiaavo tokiomis pačiomis padirbtomis prekėmis tose pačiose valstybėse narėse, taigi tuo, kad pažeidė tas pačias „nacionalines Europos patento dalis“, galiojančias tose valstybėse narėse.

24. Siekiant įvertinti šių argumentų reikšmę gali būti tikslinga išnagrinėti situaciją, kuri susidarytų, jei Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 dalį reikėtų pripažinti netaikytina. Pagal šio reglamento 2 straipsnį³⁰ prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs Nyderlandų teismas būtų kompetentingas nagrinėti ieškinį, pareikštą atsakovei pagrindinėje byloje, įsteigtoje Nyderlanduose, o Belgijos teisme ieškovė pagrindinėje byloje turėtų pareikšti ieškinį dėl pažeidimo dviem atsakovėms pagrindinėje byloje, įsteigtoms Belgijoje.

25. Pagal *lex loci protectionis* principą³¹ abu minėti teismai turėtų kiekvienas atskirai išnagrinėti nurodytus pažeidimus atsižvelgdami į įvairių valstybių teisės aktus, reglamentuojančius įvairias „nacionalines Europos patento dalis“, kurios tariamai yra pažeistos. Pavyzdžiui, jie turėtų pagal Suomijos teisę įvertinti trijų atsakovių pagrindinėje byloje padarytą Europos patento Suomijos dalies pažeidimą dėl to, kad Suomijos teritorijoje buvo prekiauta preke, identiška patentu saugomai prekei.

24 — Žr., be kita ko, „European Max-Planck Group on Conflict of Laws in Intellectual Property (CLIP)“, *Intellectual Property and the Reform of Private International Law: Sparks from a Difficult Relationship*, IPRax, Nr. 4, 2007, p. 284; generalinės advokatės V. Trstenjak išvados byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Painer*, 78–85 punktus ir 78 punkte nurodytą teismo praktiką; taip pat žr. H. Muir Watt „Article 6“ iš U. Magnus ir P. Mankowski „Brussels I Regulation“, Sellier, European Law Publishers, 2-asis leidimas, Nr. 25a, 2012, p. 313; M. Noorgård „A Spider without a Web? Multiple Defendants in IP Litigation“ iš minėto S. Leible ir A. Ohly (leid.) veikalo, p. 211; C. Gonzalez Beilfuss „Is there any Web for the Spider? Jurisdiction over Co-defendants after Roche Nederland“ iš A. Nuyts (leid.) *International Litigation in Intellectual Property and Information Technology*, Kluwer Law International, p. 79.

25 — Vis dėlto kai kurie šią teismo praktiką kritikavę autoriai pripažino, kad ją įtvirtinus baigėsi ilgai trukęs teisinio nesaugumo laikotarpis ir buvo prisidėta pakeliant suderinimo lygį Europoje. Šiuo klausimu žr. A. Kur „Are there any Common European Principles of Private International Law with regard to Intellectual Property“ iš minėto S. Leible ir A. Ohly veikalo, p. 1 ir 2.

26 — Pirmiausia žr. B. Hess ir kt. „Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States“ (Study JLS/C4/2005/03), Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Nr. 204, 2007 m. rugsėjis, p. 104 (toliau – „Heidelberg Report“).

27 — Pati Komisija nurodė dėl šios teismo praktikos kylančius sunkumus savo 2009 m. balandžio 21 d. Reglamento Nr. 44/2001 taikymo ataskaitoje (3.4 punktas). Tačiau Žaliojoje knygoje dėl Reglamento Nr. 44/2001 peržiūros šis klausimas nagrinėjamas labai atsargiai, be to, atsižvelgiant į minėto Sprendimo *Roche Nederland ir kt.* 36–38 punktus. Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad pasiūlyme nauja redakcija išdėstyti Reglamentą Nr. 44/2001 Komisija nepasiūlė pakeisti jo 6 straipsnio, nors šiuo pasiūlymu buvo siekiama tik „įvardyti <...> tam tikrus dabartinės <...> sistemos trūkumus“ ir juos ištaisyti, kol nesukurta bendroji Europos patentų ir Bendrijos patentų ginčų nagrinėjimo sistema. Šiuo atžvilgiu žr. 2001 m. kovo 8 d. Nuomonę 1/09 – pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį pateiktą nuomonę (Rink. p. I-1137), kurioje Teisingumo Teismas nusprendė, kad numatomas susitarimas, kuriuo sukuriama bendroji patentų ginčų nagrinėjimo sistema („Europos patentų ir Bendrijos patentų teismas“), yra nesuderinamas su ES sutarties ir ESV sutarties nuostatomis.

28 — „Heidelberg Report“, p. 338, 825 ir paskesni punktai.

29 — „Heidelberg Report“, p. 340, 833 punktas.

30 — Galimybė pareikšti ieškinius remiantis Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktu šioje byloje nebuvo svarstyta, todėl nėra nagrinėjama šioje išvadoje.

31 — Šiuo klausimu žr. generalinio advokato P. Léger išvados byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Roche Nederland ir kt.*, 97 ir 118 punktus.

26. Iš tikrųjų šiomis aplinkybėmis abu minėti teismai turėtų priimti sprendimus esant tokiai pačiai teisei situacijai – tos pačios nacionalinės patento dalies, pagal kurią taip pat apibrėžiama šio patento apsaugos apimtis, pažeidimas³², – bet šie sprendimai galėtų būti visiškai skirtingi.

27. Kitaip tariant, Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktą netaikytinas grupei ieškinių dėl pažeidimo, pareikštų skirtingoms bendrovėms, įsteigtoms skirtingose valstybėse narėse, jei šie ieškiniai susiję su veiksmis, kurie įvykdyti skirtingose valstybėse narėse ir kuriais pažeidžiamos skirtingos nacionalinės Europos patento dalys, reglamentuojamos skirtingų teisės sistemų³³. Tačiau minėtas punktą gali būti taikomas – jei įvykdoma tokios pačios teisinės situacijos buvimo sąlyga – grupei ieškinių dėl pažeidimo, pareikštų skirtingoms bendrovėms, įsteigtoms skirtingose valstybėse narėse, jei kiekvienas iš šių ieškinių yra susijęs su veiksmis, kurie įvykdyti toje pačioje valstybėje narėje ir kuriais pažeidžiama ta pati nacionalinė Europos patento dalis, reglamentuojama tos pačios teisės³⁴.

28. Vis dėlto primintina, kad Reglamente Nr. 44/2001 nustatytas specialiosios jurisdikcijos taisyklės nacionalinis teismas turi aiškinti³⁵ atsižvelgdamas į teisinio saugumo principą, kuris yra vienas iš minėto reglamento tikslų, o tai reiškia, jog šio reglamento 6 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti „taip, kad pakankamai informuotas atsakovas galėtų pagrįstai numatyti, kokiam kitame nei [jo] nuolatinės gyvenamosios ar buveinės vietos valstybės teisme jam gali būti iškelta byla“³⁶.

29. Šiomis aplinkybėmis siūlau Teisingumo Teismui į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktą pirmąjį prejudicinį klausimą atsakyti nusprendžiant, kad Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad jis taikytinas nagrinėjant ginčą dėl Europos patento pažeidimo, susijusį su keliomis bendrovėmis, įsteigtomis skirtingose valstybėse narėse, jei kiekvienas iš pareikštų ieškinių yra susijęs su veiksmis, kurie įvykdyti toje pačioje valstybėje narėje ir kuriais pažeidžiama ta pati nacionalinė Europos patento dalis, reglamentuojama tos pačios teisės.

B – *Dėl tarpinio proceso*

30. Antrąjį klausimų grupę prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar aplinkybės, kad patento galiojimas ginčijamas tarpiniame procese, susijusiame su keliose valstybėse taikomu pažeidimo uždraudimu ir vykstančiame nagrinėjant pagrindinę bylą dėl pažeidimo nustatymo, pakanka – ir, jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, kokios formalios ar procedūrinės sąlygos turi būti įvykdytos, – kad būtų taikomas Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 4 punktą taip, kad, viena vertus, nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi, pagal Reglamento Nr. 44/2001 25 straipsnį turi konstatuoti, kad jis nėra kompetentingas nagrinėti pagrindinę bylą ir, kita vertus, todėl turi svarstyti klausimą, ar jis yra kompetentingas pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį priimti sprendimą tarpiniame procese.

32 – Šiuo klausimu žr. F. Blumer „Patent Law and International Private Law on both Sides of the Atlantic“, Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) konferencija, skirta tarptautinei privatinei teisei ir intelektinei nuosavybei, vykusį 2001 m. sausio 30–31 d. Ženevoje (WIPO/PIL/01/3).

33 – Iš tikrųjų minėto Sprendimo *Roche Nederland ir kt.* 33 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad negalima konstatuoti sąsajos „tarp ieškinių dėl to paties Europos patento pažeidimo, kurių kiekvienas būtų nukreiptas prieš vis kitoje Susitariančiojoje Valstybėje įsteigtą bendrovę dėl toje valstybėje tariamai atliktų veiksmų“.

34 – Primintina, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktą taikytinas, nors skiriasi kartu nagrinėtinų ieškinių teisiniai pagrindai. Žr. minėto Sprendimo *Freeport* 31–47 punktus.

35 – 2006 m. liepos 13 d. Sprendimas *Reisch Montage* (C-103/05, Rink. p. I-6827, 24 punktą).

36 – Žr. minėto Sprendimo *Reisch Montage* 25 punktą; taip pat žr., kiek tai susiję su Briuselio konvencijos 5 straipsnio 1 punktu, 1992 m. birželio 17 d. Sprendimą *Handte* (C-26/91, Rink. p. I-3967, 18 punktą), 1999 m. rugsėjo 28 d. Sprendimą *GIE Groupe Concorde ir kt.* (C-440/97, Rink. p. I-6307, 24 punktą) ir 2002 m. vasario 19 d. Sprendimą *Besix* (C-256/00, Rink. p. I-1699, 24–26 punktai); kiek tai susiję su *forum non conveniens* išimtimi, – 2005 m. kovo 1 d. Sprendimą *Owusu* (C-281/02, Rink. p. I-1383, 40 punktą); kiek tai susiję su Briuselio konvencijos 24 straipsniu, – 2005 m. balandžio 28 d. Sprendimą *St. Paul Dairy* (C-104/03, Rink. p. I-3481, 19 punktą).

1. Dėl Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 4 punkto aiškinimo

31. Pirmąją grupę klausimų, susijusių su Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 4 punkto nuostatų taikymo srities apimtimi, reikia nagrinėti atsižvelgiant į Sprendimo *GAT*³⁷ motyvus ir rezoliucinę dalį.

32. Minėtame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punktą turi būti aiškinamas, atsižvelgiant į jo tikslą ir vietą šios konvencijos sistemoje³⁸, taip, kad jame nustatyta išimtinės jurisdikcijos taisyklė taikoma visiems ginčams, susijusiems su patento registravimu ar galiojimu, neatsižvelgiant nei į tai, ar klausimas iškeltas ieškiniu, ar kaip prieštaravimas, nei į tai, kurioje proceso stadijoje tai įvyko.

33. Iš naujo nesvarstant šių nuostatų priėmimo priežasčių, galima pabrėžti, kad toks sprendimas pagrįstas trimis grupėmis argumentų, susijusių su Briuselio konvencijoje nustatytos sistemos pagrindu ir tikslu³⁹: visų pirma privalomąja išimtinė jurisdikcija, nustatyta Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punkte⁴⁰; be to, būtinybe užtikrinti jurisdikcijos taisyklių nuspėjamumą, taigi ir teisinį saugumą, išvengiant jurisdikciją turinčių teismų skaičiaus didėjimo⁴¹; ir galiausiai būtinybe išvengti vienas kitam prieštaraujančių sprendimų rizikos, kurios kaip tik ir siekiama išvengti Briuselio konvencija⁴².

34. Vokietijos Federacinė Respublika, Graikijos Respublika, Ispanijos Karalystė ir Komisija, šiuo atžvilgiu perimdamos kai kuriuos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teiginius, iš esmės yra vieningos nuomonės, kad teismai, kuriuose, kaip ir pagrindinėje byloje, yra pareikštas tarpinis ieškiny, nesprendžia nei dėl bylos esmės, nei dėl pažeidimo buvimo (pagrindinio ieškinio dalykas), nei dėl patento galiojimo (vykstant tarpiniam procesui pateiktas prieštaravimas), o priešingai, paprastai apsiriboja nustatymu, ar įvykdytos prašomos taikyti laikinosios priemonės skyrimo sąlygos. Kadangi galimas patento galiojimo patikrinimas atliekamas *prima facie* ir nelemia jokio galutinio sprendimo, nėra jokios rizikos, kad bus priimti vienas kitam prieštaraujantys sprendimai.

35. Tačiau ši požiūrį reikia aptarti atsižvelgiant pirmiausia į minėto Sprendimo *GAT* 30 punktą, kuriame Teisingumo Teismas labai aiškiai priėmė poziciją dėl sprendimų pasekmių Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punkto taikymui. Buvo pateiktas argumentas, kad jei sprendimo, kuriuo vykstant tarpiniam procesui nusprendžiama dėl patento galiojimo, pasekmės pagal Vokietijos teisę atsiranda tik bylos šalims (pasekmės *inter partes*), negali būti vienas kitam prieštaraujančių sprendimų rizikos. Teisingumo Teismas labai bendrai ir kartu labai griežtai atmetė šį argumentą.

36. Pabrėždamas, kad tokio sprendimo pasekmės apibrėžia nacionalinė teisė ir kad įvairiose Susitariančiosiose Valstybėse patento registraciją panaikinantis sprendimas turi pasekmes *erga omnes*, Teisingumo Teismas nurodė, kad „todėl tam, kad būtų išvengta sprendimų prieštaravimo pavojaus, reikia apriboti kitos nei patento išdavimo valstybės teismų jurisdikciją netiesiogiai nuspręsti dėl užsienyje išduoto patento galiojimo, tik jei reikiamo priimti sprendimo pasekmės pagal taikytiną nacionalinę teisę kyla [vien] proceso šalims“. Teisingumo Teismas nusprendė, kad tai neįmanoma, nes „toks apribojimas lemtų iškraipymus, pažeidžiančius Susitariančiosioms Valstybėms ir suinteresuotiesiems asmenims Konvencijos sukurtų teisių ir pareigų lygybę bei vienodą taikymą“⁴³.

37. Ar todėl manytina, kad pagal minėtą Sprendimą *GAT* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi konstatuoti, jog pagrindinės bylos aplinkybėmis jis neturi jurisdikcijos? Man atrodo, kad atsakyti reikia lanksčiau, atsižvelgiant į procesinę tikrovę.

37 — Minėtas sprendimas (13–31 punktai).

38 — 20–24 punktai.

39 — Dėl šių nuostatų priėmimo priežasčių nurodytina gausi doktrina.

40 — 26 ir 27 punktai.

41 — 28 punktas.

42 — 29 punktas.

43 — Dėl Reglamento Nr. 44/2001 žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimą *Apostolides* (C-420/07, Rink. p. I-3571, 41 punktas).

38. Iš tikrųjų pažymėtina, kad galimi tik trys atvejai atsižvelgiant į tai, ar patentu galiojimas ginčijamas ir pagrindinėje byloje, ir tarpiniame procese (a atvejis), ar tik pagrindinėje byloje (b atvejis), ar tik tarpiniame procese (c atvejis).

39. a ir b atvejais taikytinas Sprendimas *GAT*, taigi teismas, į kurį kreiptasi, pagal Reglamento Nr. 44/2001 25 straipsnį turi konstatuoti, kad neturi jurisdikcijos nagrinėti pagrindinę bylą ir galima laikinosios priemonės, prašomos taikyti pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį, skyrimą.

40. c atveju galimos dvi situacijos. Gali būti taip, kad atsakovas neturėjo galimybės iškelti patentu galiojimo klausimo pagrindinės bylos nagrinėjimo metu, pavyzdžiui, dėl to, kad laikinoji priemonė buvo pritaikyta dar prieš pareiškiant pagrindinį ieškinį⁴⁴ (c1 situacija). Gali būti ir taip, kad atsakovas turėjo tokią galimybę, bet nemanė, kad reikia ja pasinaudoti (c2 situacija, kuri, atrodo, atitinka pagrindinėje byloje aptariamą situaciją, bet tai nustatyti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas).

41. Esant c1 situacijai teismas, į kurį kreiptasi, turi galėti išnagrinėti prašymą taikyti pageidaujama laikinąją ar apsaugos priemonę ir prireikus ją skirti, tačiau griežtai laikydamasis Sprendime *GAT* įtvirtintos teismo praktikos. Tai reiškia, jog tokia laikinoji priemonė gali būti taikoma tik su sąlyga, kad teisme, į kurį kreiptasi, per protingą terminą būtų pareikštas ir pagrindinis ieškinys, susijęs su prašoma taikyti priemone – ieškinys dėl pažeidimo konstatavimo, susijęs su prašymu dėl pažeidimo uždraudimo, – kurį nagrinėjant gali būti užtikrintas atsižvelgimas į Sprendime *GAT* įtvirtintą teismo praktiką, taigi su griežta sąlyga, kad minėta priemonė nesukeltų jokių galutinių pasekmių.

42. Tačiau esant c2 situacijai per tarpinį procesą pateiktas argumentas, kad aptariamasis patentas negalioja, iš esmės negali būti pagrindas teismui, į kurį kreiptasi, pagal Reglamento Nr. 44/2001 25 straipsnį konstatuoti, kad jis neturi jurisdikcijos nagrinėti pagrindinę bylą. Iš tikrųjų šiuo atveju galima daryti prielaidą, jog argumentas, kad aptariamasis patentas negalioja, yra pateiktas siekiant vilkinti procesą ir atsakovas turi įrodyti, kad kompetentingame teisme pareiškė ieškinį dėl minėto patentu pripažinimo negaliojančiu. Taigi teismas, į kurį kreiptasi, gali, jeigu yra kompetentingas nagrinėti bylą iš esmės, pagal savo nacionalinę teisę taikyti prašomą laikinąją priemonę.

43. Todėl siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti, jog Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 4 punktą reikia aiškinti taip, kad jame nustatyta išimtinės jurisdikcijos taisyklė netaikytina, kai patentu galiojimas ginčijamas tik tarpiniame procese, jei sprendimas, kuris gali būti priimtas šiame procese, nesukelia jokių galutinių pasekmių.

2. Dėl Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnio aiškinimo

44. Išvada šiuo atžvilgiu pateikiama tik papildomai, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas arba neturi jurisdikcijos nagrinėti bylos iš esmės pagal Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 4 punktą, arba neturi jurisdikcijos nagrinėti visos bylos iš esmės pagal minėto reglamento 6 straipsnio 1 punktą.

45. Iš tikrųjų, kaip matyti iš nusistovėjusios teismo praktikos⁴⁵, teismas, kompetentingas nagrinėti bylą iš esmės pagal vieną iš jurisdikcijos pagrindų, nustatytų Briuselio konvencijoje, o dabar – Reglamente Nr. 44/2001, turi jurisdikciją ir taikyti laikinąsias arba apsaugos priemones, be to, pastarajai jurisdikcijai nėra nustatytos kokios nors kitos sąlygos⁴⁶.

44 — Nors ši prielaida gali pasirodyti absurdiška, vis dėlto, kalbant apie tarpinį procesą, kuris, galima sakyti, pagal savo pobūdį yra neatsiejamas nuo kartu vykstančio pagrindinio proceso, toks atvejis gali pasitaikyti, kaip turėsiu progą pažymėti toliau.

45 — Minėto Sprendimo *Van Uden* 22 ir 48 punktai ir 1999 m. balandžio 27 d. Sprendimas *Mietz* (C-99/96, Rink. p. I-2277, 41 punktas).

46 — Pažymėtina, kad šios nuostatos pakartotos naujoje pasiūlymo nauja redakcija išdėstyti Reglamentą Nr. 44/2001 nuostatoje – 35 straipsnyje.

46. Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsniu, kaip anksčiau Briuselio konvencijos 24 straipsniu, nustatytas savarankiškas jurisdikcijos pagrindas⁴⁷, papildantis jurisdikcijos pagrindus, nustatytus minėto reglamento 2–24 straipsniuose⁴⁸. Tačiau šioje nuostatoje įtvirtinama Reglamente Nr. 44/2001 nustatytos jurisdikcijos sistemos išimtis, todėl ji turi būti aiškinama siaurai⁴⁹, o „laikinių priemonių jurisdikcijai“ taikomos tam tikros sąlygos, nustatytos Teisingumo Teismo praktikoje, susijusios su apsaugotųjų teisių pobūdžiu ir prašomų taikyti priemonių tikslu bei dalyku⁵⁰.

47. Visų pirma laikinosios priemonės turi patekti į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritį, apribotą civilinių ir komercinių bylų sąvoka, nes šis patekimas, atsižvelgiant į didelę minėtų priemonių įvairovę įvairiose valstybėse narėse, priklauso ne nuo jų pačių pobūdžio, o nuo teisių, kurių apsauga jomis užtikrinama, pobūdžio⁵¹. Taip, be jokios abejonės, yra ieškinių dėl pažeidimų, kuriems taikytinos bendrosios Reglamento Nr. 44/2001 taisyklės, atveju⁵² ir prašymų keliose valstybėse taikyti laikiną pažeidimo draudimą, kaip antai aptariamasis pagrindinėje byloje, atveju⁵³.

48. Be to, priemonės, kurios gali būti taikomos pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį, turi būti laikinojo pobūdžio, t. y. skirtos išsaugoti faktinę ar teisinę situaciją tam, kad būtų apsaugotos teisės, kurias, beje, prašoma pripažinti jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės turinčiame teisme⁵⁴. Ši sąlyga iš esmės reiškia, kad laikinoji priemonė, taikoma pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį, turi būti ribota laiko atžvilgiu.

49. Teisingumo Teismas labai bendrai pabrėžė, kad teismas, į kurį kreiptasi prašant nurodyti taikyti tokią priemonę, turi būti „ypač apdairus ir išsamiai susipažinęs su konkrečiomis aplinkybėmis, kuriomis priemonė turės poveikį“, o tai reiškia, kad jis turi „apriboti savo leidimą laiko atžvilgiu“ ir apskritai „susieti savo leidimą su visomis sąlygomis, kurios užtikrintų [jos] laikiną arba apsauginį pobūdį“⁵⁵, paprastai iki tol, kol priimamas sprendimas dėl bylos esmės.

50. Be to, būtent siekdamas, kad būtų užtikrintas laikinas ar apsauginis pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį taikomos priemonės pobūdis, Teisingumo Teismas minėtame Sprendime *Van Uden*⁵⁶ nustatė papildomą sąlygą, susijusią su realios sąsajos tarp prašomų taikyti laikinių priemonių dalyko ir valstybės narės teismo, į kurį kreiptasi, teritorinės jurisdikcijos buvimu⁵⁷, kuri labai aiškiai yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo paskutiniojo prejudicinio klausimo dalykas.

51. Iki šiol Teisingumo Teismas neturėjo tiesioginės progos patikslinti šių dviejų sąlygų reikšmės intelektinės nuosavybės teisių atžvilgiu.

47 — Minėto Sprendimo *Van Uden* 42 punktą. Pirmiausia žr. M. Pertegás Sender „Article 24 of the Brussels Convention: a particular Reading for Patent Infringement Disputes?“ iš R. Fentiman ir kt. *L'espace judiciaire européen en matières civile et commerciale*, Bruylant, 1999, p. 277; M. Pertegás Sender „Cross-Border Enforcement of Patent Rights“, Oxford University Press, p. 130, 3.138 punktą.

48 — Dėl šios nuostatos žr. P. Jenard parengtą pranešimą apie 1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselyje pasirašytą Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL C 59, 1979, p. 1, pirmiausia p. 42), taip pat Fausto Pocar parengtą aiškinamąją ataskaitą dėl 2007 m. spalio 30 d. Lugane pasirašytos Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL C 319, 2009, p. 1, 124 punktą).

49 — Dėl Briuselio konvencijos 24 straipsnio žr. minėto Sprendimo *St. Paul Dairy* 11 punktą.

50 — Minėti sprendimai *Van Uden* (46 punktą) ir *Mietz* (47 punktą).

51 — 1979 m. kovo 27 d. Sprendimas *J. de Cavel* (143/78, Rink. p. 1055, 8 punktą), 1992 m. kovo 26 d. Sprendimas *Reichert ir Kockler* (C-261/90, Rink. p. I-2149, 32 punktą), minėto Sprendimo *Van Uden* 33 punktą ir minėto Sprendimo *Realchemie Nederland* 40 punktą.

52 — 1983 m. lapkričio 15 d. Sprendimas *Duijnste* (288/82, Rink. p. 3663, 23 punktą).

53 — Nors Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar taip ir yra. Žr. minėto Sprendimo *St. Paul Dairy* 10 punktą.

54 — Minėti sprendimai *Reichert ir Kockler* (34 punktą), *Van Uden* (37 punktą) ir *St. Paul Dairy* (13 punktą).

55 — 1980 m. gegužės 21 d. Sprendimas *Denilauler* (125/79, Rink. p. 1553, 15 ir 16 punktai), taip pat minėti sprendimai *Reichert ir Kockler* (33 punktą) ir *Van Uden* (38 punktą).

56 — 40 punktą.

57 — Patikslintina, kad nors Teisingumo Teismas formaliai ir aiškiai nesirėmė šia sąlyga paskesniuose savo sprendimuose, vis dėlto jis rėmėsi ja minėtame Sprendime *Mietz* (42 punktą).

52. Kadangi pagrindinėje byloje aptariamas tarpinis ieškinyš pareikštas jau prasidėjus pagrindiniam procesui ir sąlygą, susijusią su taikomos priemonės taikymo srities *ratione temporis* apribojimu, galima laikyti potencialiai įvykdyta, susikoncentruosiu prie sąlygos, susijusios su realios sąsajos buvimu, analizės.

53. Ši sąlyga, kuri buvo kritikuota⁵⁸, aiškinama įvairiai⁵⁹. Vienu manymu, šiuo reikalavimu apribojamas taikomų laikinųjų priemonių ekstrateritorinis poveikis. Kitų nuomone, ši sąlyga reiškia, kad taikoma priemonė bent jau iš dalies sukelia pasekmes teismo, į kurį kreiptasi, valstybėje narėje. Vadinasi, šia sąlyga visai neapribojama taikomos priemonės taikymo sritis *ratione loci* ir minėta priemonė, priešingai, gali sukelti pasekmes kitose valstybėse narėse nei teismo, į kurį kreiptasi, valstybė narė, taigi ir turėti ekstrateritorinį poveikį⁶⁰. Kalbama veikiau apie prašomos taikyti priemonės minimalios teritorinės lokalizacijos sąlygą. Taigi realios sąsajos buvimas turi būti vertinamas atsižvelgiant iš esmės į teismo, į kurį kreiptasi, valstybėje narėje taikomus vykdymo būdus⁶¹.

54. Iš tikrųjų, mano manymu, galima pripažinti, kad valstybės narės teismas, teoriškai neturintis jurisdikcijos nagrinėti bylos iš esmės, gali prisiimti jurisdikciją nurodyti taikyti laikinąją priemonę pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį tik tuo atveju, jei ši priemonė turi pasekmes minėtos valstybės narės teritorijoje ir gali būti joje vykdoma. Būtent šis teismas, geriausiai galintis įvertinti realios sąsajos buvimą, ir turi tai padaryti.

55. Todėl siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti, kad Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį reikia aiškinti taip, jog nacionalinis teismas negali nurodyti taikyti laikinąją priemonę, kuri nesukelia jokių pasekmių jo valstybės teritorijoje, o šią aplinkybę jis pats turi nustatyti.

V – Išvada

56. Apibendrinamas siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Rechtbank's-Gravenhage* pateiktus klausimus:

1. Dėl pagrindinių klausimų:

- a) 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 6 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad jis taikytinas nagrinėjant ginčą dėl Europos patento pažeidimo, susijusį su keliomis bendrovėmis, įsteigtomis skirtingose valstybėse narėse, jei kiekvienas iš pareikštų ieškinių yra susijęs su veiksmis, kurie įvykdyti toje pačioje valstybėje narėje ir kuriais pažeidžiama ta pati nacionalinė Europos patento dalis, reglamentuojama tos pačios teisės.

58 — Pirmiausia Komisijos, remiantis doktrina, (minėtoje) Reglamento Nr. 44/2001 taikymo ataskaitoje ir (minėtoje) Žaliojoje knygoje dėl Reglamento Nr. 44/2001 peržiūros. Europos Parlamentas (minėtoje) 2010 m. rugsėjo 7 d. rezoliucijoje „primygtinai ragina, kad būtų įtraukta konstatuojamoji dalis, siekiant įveikti sunkumus, kurių kyla dėl [šių] reikalavimų“. Išsamiau apie tai žr. A. Dickinson „Provisional Measures in the 'Brussels I' Review: Disturbing the Status Quo?“, *Journal of Private International Law*, 6 t., Nr. 3, 2010, p. 519.

59 — Žr., be kita ko, minėto M. Pertegas Sender veikalo „Cross-Border Enforcement of Patent Rights“ 3.158 punktą; M.-C. Janssens „International Disputes Involving Intellectual Property Rights: How to Take the Hurdles of Jurisdiction and Applicable Law“ iš E. Dirix ir Y.-H. Leleu *The Belgian report at the XVIIIth Congress of Washington of the International Academy of Comparative Law*, Bruylant, Nr. 46, 2011, p. 611 ir 640.

60 — Teisingumo Teismas, beje, tai priminė 2010 m. liepos 15 d. Sprendime *Purrucker* (C-256/09, Rink. p. I-7349, 85 punktas), šiuo atžvilgiu remdamasis *Alegría Borrás* parengta aiškinamąja ataskaita dėl Konvencijos, parengtos remiantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu, dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka, pripažinimo ir vykdymo (OL C 221, 1998, p. 27, 59 punktas). Taip pat žr. minėto Sprendimo *Denilauler* 17 punktą.

61 — Minėtame pasiūlyme nauja redakcija išdėstyti Reglamentą Nr. 44/2001 (3.1.5 punktas, 25 konstatuojamoji dalis) nurodyta, kad turi būti užtikrintas jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės turinčio teismo nurodytų taikyti laikinųjų priemonių laisvas judėjimas, o jurisdikcijos nagrinėti bylą iš esmės neturinčio teismo nurodytų taikyti laikinųjų priemonių poveikis turi būti apribotas atitinkamos valstybės narės teritorija. Taip pat žr. 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 11, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 146) 99 straipsnį ir 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 78, p. 1) 103 straipsnį.

b) Reglamento Nr. 44/2001 22 straipsnio 4 punktą reikia aiškinti taip, kad jame nustatyta išimtinės jurisdikcijos taisyklė netaikytina, kai patento galiojimas ginčijamas tik tarpiniame procese, jei sprendimas, kuris gali būti priimtas šiame procese, nesukelia jokių galutinių pasekmių.

2. Papildomai:

Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį reikia aiškinti taip, kad nacionalinis teismas negali nurodyti taikyti laikinąją priemonę, kuri nesukelia jokių pasekmių jo valstybės teritorijoje, o šią aplinkybę jis pats turi nustatyti.